

landsmøte 30. mai-1. juni 2025

Bergen

**Et nytt kapittel for døve-
historien i Bergen**

SIDE 8

**Tydelig ledelse og store
diskusjoner – Landsmøte 2025**

SIDE 10

**En historisk reise med Hurtig-
ruten til Nordkapp**

SIDE 20

Et nytt kapittel for døvehistorien i Bergen

TEKST Linda Kvaksrud Hansen

Torsdag 29. mai får forbundsstyret i Norges Døveforbund en omvisning under sitt besøk hos Bergen Døvesenter – nærmere bestemt Døves Museums- og kunnskapssenter. Museet åpner først for egne medlemmer 22. mai, og blir deretter formelt innviet for politikere, myndigheter og samarbeidspartnere 5. juni.

Forbundsstyret besøker Døves Museum og kunnskapssenter. Fra venstre: Rune Anda, Camilla Høiberg, Jannicke Kvitvær og Ivar Larsen. FOTO: Linda Kvaksrud Hansen

Omvisningen gjør sterkt inntrykk på både forbundsstyret og andre gjester. Museet fremstår som en skattkiste av bilder, tekst og gjenstander fra døves historie i Bergen og Norge, med tydelig formidling og stolthet i hvert rom. Flere går rundt, smiler og koser seg med å lese historier, gjenkjenne venner og bekjente på veggene – og ikke minst se gamle hjelpemidler som teksttelefoner fra mange år tilbake.

Innvielsesdagen

Det er en høytidelig innvielse når Thorbjørn Johan Sander (97) – kjent som Mr. Døvehistorie – får æren av å klippe den røde snoren med ordene:

– Nå har jeg den store æren og glede over å klippe snoren på vårt flotte, nye døvemuseum i Bergen!

Thorbjørn Johan Sander er den som tar det første initiativet til et døvemuseum allerede i år 2000. At han får åpne det nye museet 24 år senere, foran både politikere og døve representanter, blir en symbolsk og verdig markering.

Fra idé til kunnskapssenter

I sin tale under innvielsen takker daglig leder Edvard Rundhaug både Thorbjørn Sander og hele museumsutvalget for det imponerende arbeidet:

– Dette hadde aldri vært mulig uten deres innsats, tålmodighet og pågangsmot. Vi skylder dere en stor takk.

Museumsutvalget består av Rune Anda (leder), Toralf Ringsø, Helge Herland og Ingeborg Skaten, som til sammen har over 250 års erfaring fra døveorganisasjoner. Som Rune Anda uttrykker det med et smil:

– Vi hører altså hjemme på museum!

Det nye navnet, Døves Museums- og kunnskapssenter, gjenspeiler ambisjonen om å ikke bare bevare historie, men også spre kunnskap om døves språk og kultur til nye generasjoner – og bygge bro mellom fortid, nåtid og framtid.

Utstillinger med røtter og retning

Museet inneholder fem hovedtemaer:

- Døveskoler i Bergen siden 1850
- Kampen for tegnspråket
- Døveforeningen i Bergen siden 1880
- Døves Idrettsklubbs historie siden 1905
- Portretter av alle tidligere ledere i Døveforeningen og Idrettsklubben

Hvert tema er grundig dokumentert. Rune Anda forteller at utvalget bruker måneder på å undersøke detaljer og sikre nøyaktig historisk framstilling. Ett eksempel er et gammelt fotografi de til slutt velger å ikke bruke – fordi det viser seg å ikke være fra riktig hytte, takket være nøye kryssjekking med historiske kilder.

– Hvis noen oppdager feil og kan dokumentere det, tar vi det imot med takk. Dette skal være et levende museum, sier Rune.

Et hus fylt med liv – i 145 år

Døvemuseet ligger i Bergen Døvesenter, som har vært i døves eie siden 1923. Huset, opprinnelig bygget i 1869 som sommerbolig for forretningsmannen Peter Jebsen, har vært samlingspunkt for døve i over hundre år.

– Her har vi hatt kurs, møter, sosiale sammenkomster – og politiske valgdebatter på tegnspråk siden 1981, forteller Edvard.

I 2024 markerer døveforeningen i Bergen sitt 145-årsjubileum. Dette museet representerer derfor ikke bare

Thorbjørn Johan Sander peker på et bilde fra lisensstreik aksjonen i 1988. FOTO: Rune Anda / NDF Bergen og Vestland

historien, men også starten på en ny æra for dokumentasjon og formidling av døves liv og kamp i regionen.

En viktig arv

Museet i Bergen minner oss om hvor viktig det er å bevare og formidle døves historie og kultur. I en tid der mye av denne historien risikerer å forsvinne,

fremstår Døves Museums- og kunnskapssenter som en gave til framtidige generasjoner.

Besøket fra Norges Døveforbund blir et sterkt møte med røttene – og med ildsjeler som viser at døvehistorien ikke bare er noe vi skal ta vare på, men også aktivt bruke og dele i dag.

Daglig leder Edvard Rundhaug holder en velkomsttale til gjester. FOTO: Rune Anda / NDF Bergen og Vestland

Besøkende i Kong Haakon VII's rom. FOTO: Rune Anda / NDF Bergen og Vestland